

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педіатрії №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. проректора з науково-педагогічної роботи
проф. _____ Світлана КОТЮЖИНСЬКА
" 01 " _____ 09 _____ 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Синдром жорстокого поводження. Синдром раптової смерті. Синдром раптової серцевої смерті»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри, чл.-кор. НАМН України, д.мед.н., проф. Аряєв М.Л., завуч кафедри, к.мед.н., доц. Капліна Л.Є., к.мед.н., к.мед.н., доц. Сеньківська Л.І., асс. Бишлей Н.О., асс.Талашова І.В.

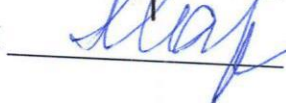
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педіатрії № 1

Протокол № 21 від 29.06.2022 р.

Завідувач кафедри

 Микола АРЯЄВ

Погоджено із гарантом ОПП

 Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з педіатричних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін ОНМедУ

 Наталія КОТОВА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Микола АРЯЄВ _____

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Микола АРЯЄВ _____

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

2. Опис вибіркової навчальної дисципліни:

3. Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 1,5 Годин: 45 Змістових модулів: 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Денна форма навчання Вибіркова дисципліна
	Спеціальність 222 «Медицина»	Рік підготовки: 6
	Спеціалізація лікар	Семестр XI - XII
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (16 год.)
		Практичні (0 год.)
	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (29 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю (згідно з навчальним планом) – залік.

2. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни

Мета: Набуття здобувачем вищої освіти додаткових знань та оволодіння професійними компетентностями та навичками спостереження хворої дитини сімейним лікарем на основі компетентностей, отриманих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

- 1.Формування вмінь та навичок комунікації з хворою дитиною або її батьками.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,
- 3.Опанування вмінням визначати тактику ведення та профілактики синдрому раптової смерті, раптової серцевої смерті у дітей та жорстокого поводження з дітьми.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій.
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 – Здатність працювати в команді
- ЗК8 – Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК11 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК13 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Спеціальних (СК):

- СК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

- СК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- СК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- СК5 – Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК6 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
- СК7 – Здатність до діагностування невідкладних станів
- СК8 – Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- СК10 – Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
- СК11 – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
- СК13 – Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
- СК16 – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК24 – Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- СК26 – Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я

ПРН3 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем

- ПРН4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2)
- ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта
- ПРН6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- ПРН7 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН8 Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

- ПРН9 Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- ПРН10 Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН12 Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН13 Проводити оцінку та моніторинг фізичного та психомоторного розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.
- ПРН14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію
- ПРН30 Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду (діти, вагітні, працівники, професії яких передбачають обов'язковий диспансерний огляд).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Основні види та критерії діагностики синдрому жорстокого поводження з дитиною. Ознаки психологічного насильства. Особливості спілкування з дитиною, що зазнала жорстокого поводження. Сучасну клінічну термінологію синдрому раптової смерті немовляти та синдрому раптової серцевої смерті. Методи діагностики та профілактики. Надання невідкладної допомоги при раптовій зупинці кровообігу у дітей.

Вміти:

- Ідентифікувати види синдрому жорстокого поводження з дитиною.
- Обґрунтувати клінічний діагноз синдрому жорстокого поводження з дитиною.
- Надавати невідкладну допомогу при синдромі жорстокого поводження з дитиною.
- Формулювати клінічний та патологоанатомічний діагноз раптової смерті немовля.
- Надавати рекомендації по організації домашнього спостереження за станом дитини з метою профілактики синдрому раптової смерті немовля.
- Діагностувати захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті.
- Оцінювати стан серцево-судинної системи за даними ехокардіоскопії та ЕКГ.
- Профілакувати та лікувати захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).

- Надавати невідкладну допомогу при раптовій зупинці кровообігу.
- Проводити клінічне обстеження дітей різного віку за стандартними методиками.
- Аналізувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень.
- Проводити диференційну діагностику та обґрунтовувати клінічний діагноз.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах у дітей.
- Визначати характер та принципи лікування хворих дітей на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5) при поширених захворюваннях у дітей.
- Вести медичну документацію при поширених захворюваннях у дітей
- ендокринних захворюваннях у дітей

3. Зміст вибіркової дисципліни

Синдром жорстокого поводження. Синдром раптової смерті. Синдром раптової серцевої смерті

Змістовий модуль 1

Тема 1. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Фізичне насильство.

Фактори що сприяють жорсткому поводженню з дітьми. Основні види синдрому жорстокого поводження. Фізичне насильство та його форми. Діагностичні ознаки фізичного насильства над дітьми. Синдром «побитої дитини». Синдром «струсу немовляти». Синдром «Мюнхгаузена за дорученням».

Тема №2. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Емоційне та психологічне насильство. Емоційне або психологічне насильство, його форми. Ознаки, що є наслідком емоційного насильства. Обґрунтування клінічного діагнозу.

Тема №3. Роль лікаря при виявленні синдрому жорстокого поводження. Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстоке поводження. Сексуальне насильство. Форми сексуального насильства. Інцест. Ознаки сексуального насильства. Залишення без уваги, занедбаність. Неонатальний абстинентний синдром. Булінг. Діагностичні ознаки насильства над дітьми. Особливості надання допомоги дітям з синдромом жорстокого поводження.

Тема №4. Синдром раптової смерті немовлят.

Синдром раптової смерті немовлят. Теорії танатогенезу. Фактори ризику синдрому раптової смерті немовлят. Патоморфологічні зміни при синдромі раптової смерті немовлят. Формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозу. Організація цілодобового моніторингу частоти дихання та частоти серцевих скорочень. Профілактика синдрому раптової смерті немовлят. Домашнє спостереження.

Тема №5. Синдром раптової серцевої смерті (СРСС).

Сучасна клінічна термінологія раптової серцевої смерті. Захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті: серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце .

Тема №6. Методи дослідження захворювань серця. Опанування практичних навичок розшифрування ЕКГ. Оцінка стану серцево-судинної системи за даними ехокардіоскопії (практичні навички).

Тема №7. Профілактика та лікування захворювань та станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального

клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).

Тема №8. Невідкладна допомога при синдромі раптової серцевої смерті у дітей.

Невідкладна допомога при раптовій зупинці кровообігу. Відпрацювання практичних навичок по серцево-легеневій реанімації на манекенах.

4. Структура вибіркової навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Семінари	практичні	лабораторні	СРС
Змістовний модуль 1. Синдром жорстокого поводження. Синдром раптової смерті. Синдром раптової серцевої смерті						
Тема 1. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Фізичне насильство. Фактори що сприяють жорстокому поводженню з дітьми. Основні види синдрому жорстокого поводження. Фізичне насильство та його форми. Діагностичні ознаки фізичного насильства над дітьми. Синдром «побитої дитини». Синдром «струсу немовляти». Синдром «Мюнхгаузена за дорученням».	6	0	2	0	0	4
Тема 2. Синдром жорстокого поводження з дитиною.Емоційне та психологічне насильство. Емоційне або психологічне насильство, його форми. Ознаки, що є наслідком емоційного насильства. Обґрунтування клінічного діагнозу.	6	0	2	0	0	4
Тема 3. Роль лікаря при виявленні синдрому жорстокого поводження.	6	0	2	0	0	4

Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстоке поводження. Сексуальне насильство. Форми сексуального насильства. Інцест. Ознаки сексуального насильства. Залишення без уваги, занедбаність. Неонатальний абстинентний синдром. Булінг. Діагностичні ознаки насильства над дітьми. Особливості надання допомоги дітям з синдромом жорстокого поводження.						
Тема 4. Синдром раптової смерті немовлят. Синдром раптової смерті немовлят. Теорії танатогнезису. Фактори ризику синдрому раптової смерті немовлят. Патоморфологічні зміни при синдромі раптової смерті немовлят. Формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозу. Організація цілодобового моніторингу частоти дихання та частоти серцевих скорочень. Профілактика синдрому раптової смерті немовлят. Домашнє спостереження.	6	0	2	0	0	4
Тема 5. Синдром раптової серцевої смерті (СРСС).	6	0	2	0	0	4

Сучасна клінічна термінологія раптової серцевої смерті. Захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті: серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце .						
Тема 6. Методи дослідження захворювань серця. Опанування практичних навичок розшифрування ЕКГ. Оцінка стану серцево-судинної системи за даними ехокардіоскопії (практичні навички).	6	0	2	0	0	4
Тема 7. Профілактика та лікування захворювань та станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення	5	0	2	0	0	3

проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).						
Тема 8. Невідкладна допомога при синдромі раптової серцевої смерті. Невідкладна допомога при раптовій зупинці кровообігу. Відпрацювання практичних навичок по серцево-легеневій реанімації на манекенах.	4	0	2	0	0	2
<i>Разом за змістовним модулем I</i>	45	0	16	0	0	29
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	45	0	16	0	0	29

5.Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять – не передбачені.

5.2 Теми семінарських занять

№	Тема	Кільк. годин
1.	Тема 1. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Фізичне насильство. Фактори що сприяють жорсткому поводженню з дітьми. Основні види синдрому жорстокого поводження. Фізичне насильство та його форми. Діагностичні ознаки фізичного насильства над дітьми. Синдром «побитої дитини». Синдром «струсу немовляти». Синдром «Мюнхгаузена за дорученням».	2
2.	Тема 2. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Емоційне або психологічне насильство, його форми. Ознаки, що є наслідком емоційного н	2
3.	Тема 3. Роль лікаря при виявленні синдрому жорстоко поводження. Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстоке поводження. Сексуальне насильство. Форми сексуального насильства. Інцест. Ознаки сексуального насильства. Залишення без уваги, занедбаність. Неонатальний абстинентний синдром. Булінг. Діагностичні ознаки насильства над дітьми. Особливості надання допомоги дітям з синдромом жорстокого поводження.	2
4.	Тема 4. Синдром раптової смерті немовлят.	2

	Синдром раптової смерті немовлят. Теорії танатогенезу. Фактори ризику синдрому раптової смерті немовлят. Патоморфологічні зміни при синдромі раптової смерті немовлят. Формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозу. Організація цілодобового моніторингу частоти дихання та частоти серцевих скорочень. Профілактика синдрому раптової смерті немовлят. Домашнє спостереження.	
5.	Тема 5. Синдром раптової серцевої смерті (СРСС). Сучасна клінічна термінологія раптової серцевої смерті. Захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті: серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, анормальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце .	2
6.	Тема 6. Методи дослідження захворювань серця. Опанування практичних навичок розшифрування ЕКГ. Оцінка стану с	2
7.	Тема 7. Профілактика та лікування захворювань та станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервалу QT, анормальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).	2
8.	Тема 8. Невідкладна допомога при синдромі раптової серцевої смерті Невідкладна допомога при раптовій зупинці кровообігу. Відпрацювання практичних навичок по серцево-легеневій реанімації на манекенах.	2
	Всього	16

5.3. Теми практичних занять – не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ г/п	Види СРС	Кількість годин
1	Підготовка до семінарського заняття: Тема 1. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Фактори що сприяють жорстокому поводженню з дітьми. Основні види синдрому жорстокого поводження. Фізичне насильство та його форми. Діагностичні ознаки фізичного насильства над дітьми. Синдром «побитої дитини». Синдром «струсу немовляти». Синдром «Мюнхгаузена за дорученням».	4
2	Підготовка до семінарського заняття: Тема 2. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Емоційне або психологічне насильство, його форми. Ознаки, що є наслідком емоційного насильства. Обґрунтування клінічного діагнозу.	4
3	Підготовка до семінарського заняття: Тема 3. Роль лікаря при виявленні синдрому жорстокого поводження. Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстоке поводження. Сексуальне насильство. Форми сексуального насильства. Інцест. Ознаки сексуального насильства. Залишення без уваги, занедбаність. Неонатальний абстинентний синдром.	4

	Булінг. Діагностичні ознаки насильства над дітьми. Особливості надання допомоги дітям з синдромом жорстокого поводження.	
4	Підготовка до семінарського заняття: Тема 4. Синдром раптової смерті немовлят. Синдром раптової смерті немовлят. Теорії танатогенезу. Фактори ризику синдрому раптової смерті немовлят. Патоморфологічні зміни при синдромі раптової смерті немовлят. Формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозу. Організація цілодобового моніторингу частоти дихання та частоти серцевих скорочень. Профілактика синдрому раптової смерті немовлят. Домашнє спостереження.	4
5	Підготовка до семінарського заняття: Тема 5. Синдром раптової серцевої смерті (СРСС). Сучасна клінічна термінологія раптової серцевої смерті. Захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті: серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце.	4
6	Підготовка до семінарського заняття: Тема 6. Методи дослідження захворювань серця. Опанування практичних навичок розшифрування ЕКГ. Оцінка стану серцево-судинної системи за д	4
7	Підготовка до семінарського заняття: Тема 7. Профілактика та лікування захворювань та станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, аортальний стеноз, пролапс мітрального клапана, порушення проведення імпульсу, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервала QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).	3
8	Підготовка до семінарського заняття: Тема 8. Невідкладна допомога при синдромі раптової серцевої смерті Невідкладна допомога при раптовій зупинці кровообігу. Відпрацювання практичних навичок по серцево-легеневій реанімації на манекенах.	2
	Всього	29

7. Методи навчання

Семінарські заняття: обговорення теоретичних питань, фронтальне опитування з основної термінології, тестування, рольові ігри з опанування комунікативних навичок спілкування з хворою дитиною або її батьками при поширених захворюваннях у дітей, (робота в команді).

Самостійна робота: вивчення алгоритмів спілкування з хворою дитиною та її батьками при поширених захворюваннях у дітей.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: оцінка оволодіння практичними навичками спілкування з хворою дитиною та її батьками при поширених захворюваннях у дітей під час рольової гри.

Підсумковий контроль: залік.

Структура поточного оцінювання на семінарському занятті

- Оцінювання дотримання алгоритму спілкування під час рольової гри;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
  - Оцінка призначення додаткових методів обстеження та їх інтерпритації
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;
  - Оцінка обґрунтування попереднього або клінічного діагнозу та визначення тактики ведення хворого.
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;
- Оцінка за заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину, а саме 5, 4, 3, 2.

Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті:

Відмінно «5»	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в рольовій грі, обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.,
Добре «4»	Здобувач вищої освіти добре володіє матеріалом, приймає участь в рольовій грі, обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач вищої освіти недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в рольовій грі, обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом, не приймає участь в рольовій грі, обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Здобувачу вищої освіти зараховується вибіркова дисципліна за умови відсутності академічної заборгованості та середньої поточної оцінки не менше ніж 3,0.

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
- Силабус вибіркової навчальної дисципліни
- Підручники:

Педіатрія Навчальний посібник у двох томах за ред. М.Л.Аряєва, Н.В.Котової. – Т.1. Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія. – Одеса.: ОНМедУ. – 2014. – 155 с

Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани; за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса: ОНМедУ. – 2017. – 280 с.

Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В., електронне видання на компакт-диску. ОНМедУ. – 2017

- Мультимедійні презентації
- Тестові завдання
- Методичні розробки семінарських занять

11.Рекомендована література

Основна:

1. Неонатологія : підручник : у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.] ; за ред. Т. К. Знаменської. – Львів : Видавець Марченко ТВ. 2020, Т1. 407 с; Т2 .455 с.; Т3. 379 с
2. Педіатрія Навчальний посібник у двох томах. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, Н.Ю.Горностаєва [та інш.]; за ред. М.Л.Аряєва, Н.В.Котової. Одеса : ОНМедУ, 2014 Т.1. Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія. 155 с.
3. Педіатрія у двох томах, за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Т2, Захворювання дітей раннього віку. Пульмонологія. Алергологія. Кардіологія. Гастроентерологія. Нефрологія. ВІЛ-інфекція. Первинна медико-санітарна допомога підручник 2014. – 312 с.
4. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В., електронне видання на компакт-диску. ОНМедУ. 2017.
5. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О. Зелінський [та інш.]; за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса : ОНМедУ. 2017. 280 с.

Додаткова

1. Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. Домашнє і шкільне насильство щодо низькорослих дітей з дефіцитом гормону росту/ Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. // Медичні перспективи. – 2021. – №3 (Т26). – С. 125–131.
2. Наказ МОЗ України № 1269 від 05.06.2019 «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. Новий клінічний протокол»
3. Aryayev M, Senkivska L and Lowe JB (2021) Psycho-Emotional and Behavioral Problems in Children With Growth Hormone Deficiency. Front. Pediatr. 9:707648. doi: 10.3389/fped.2021.707648, SCOPUS, Квартиль Q1
4. Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. Якість життя дітей з дефіцитом гормону росту: значення клінічних, психоемоційних та соціо-демографічних факторів/ Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. // Проблеми ендокринної патології. – 2021. – №3 (Т75). – С. 7–13. <https://doi.org/10.21856/j-PEP.2021.3.01>, SCOPUS Квартиль Q4
5. Аряєв М. Л. Синдром жорстокого поводження з дитиною в неонатології та педіатрії: біоетичні проблеми та психоневрологічні наслідки. Журнал НАМН України. 2015. Т. 21, № 3/4. С. 357–366.
6. Аряєв М. Л., Сеньківська Л. І., Шевченко І. М. Особливості та прояви шкільного булінгу на моделі Одеського регіону. Перинатологія и педиатрия. 2014. № 3. С. 70–74.
7. Судово-медична (макро- і мікроскопічна) діагностика раптової серцевої смерті осіб юнацького і молодого віку, що зумовлена дисплазією сполучної тканини (методичні рекомендації) В.Д. Мішалов, С.В. Козлов, О.І. Шандига-Глушко. Київ – 2012.-16 с
8. Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги "Раптова серцева смерть". Наказ МОЗ №34 від 15.01.2014 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги»
9. Caglar D (2012). Chapter 78. syncope and sudden death in children and adolescents. Cline D.M., & Ma O, & Cydulka R.K., & Meckler G.D., & Handel D.A., & Thomas S.H.(Eds.), *Tintinalli's Emergency Medicine Manual, 7e*. McGraw Hill. Copyright © 2018 by McGraw-Hill Education
<https://accessemergencymedicine.mhmedical.com/content.aspx?bookid=521&sectionid=41069006>
<http://ihem.ir/files/mohtava/books/Tintinalli%E2%80%99s%20%20Emergency%20Medicine%20Manual%208th%20Ed.pdf>

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.pediatrics.od.ua/>
2. <http://moz.gov.ua> – Ministry of Health of Ukraine
3. www.ama-assn.org - American Medical Association / American Medical Association
4. www.oapn.od.ua - NGO "Odesa Association of Pediatricians and Neonatologists"
5. www.who.int - World Health Organization
6. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - State Expert Center of the Ministry of Health of Ukraine
7. <http://bma.org.uk> - British Medical Association
8. www.gmc-uk.org - *General Medical Council (GMC)*
9. www.bundesaerztekammer.de – German Medical Association
10. https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/ - International Pediatric Association (IPA)
11. <http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/>